

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Belicey-ut 9. hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Nyílttérben egy sor közlési díja 50 fillér. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Felolós szerkesztő:

Dr. Sámuel Victor.

KIADÓHIVATAL:

Belicey-ut 9. számú ház, hova az előfizetési és a hirdetés pénzek küldendők.

Előfizetési díj: Egész évre 8 K. Fél évre 4 K. Nyegyed évre 2 K. Egyes szám ára: 20 fillér.

Jegyzés.

A napos oldalt szeretik az emberek, az árnyékosat meg kerülnek. Így van ez normális hőmérsékleti konjunkturák közepette. Megesik azonban, hogy a dédelgetett derűs oldal olyan lesz mint az elkényeztetett gyerek: kiállhatatlan. És akkor a mostoha árnyékos oldalt vesszük szeretetünkbe. Aki pedig azt hiszi, hogy mindez csupán metaforális szólam, csalódik. Mi tényleg napos és árnyékos oldali problémát vitatunk. Ennek a következményeképpen vagyunk kénytelenek disztigválni a Belicey és az összes többi utcáinkon a sima aszfalton való járás és a sárgaság között. Nálunk minden utca csak egyik oldalán szolgálja a közlekedést, a másik, az árnyékos oldalán nincsen járhatóvá téve. Miért? Nem tudunk rá más, igazságosabb feleletet találni, mint hogy ez a szarvasi sphinx. Mert hogy miért koptassa ingyen a járdátlan oldali polgártárs a járdás oldali polgártárs aszfaltját, az csak olyan érthetetlen, mint az, hogy miért nem létesít a

köztség aszfaltját az árnyékos utcai oldalon is, mikor ez nem az ő budgetjét, de a háztulajdonosok zsebet terheli.

*

Kiállítani csak azt lehet, ami van. Ennek a könnyen felérhető axiómának a következménye, hogy Szarvason nem usus a kiállítás. A szarvasi baromfitenyésztő egyesületen kívül számbavehető kiállítást még alig rendeztek Szarvason. Talán még minden évtizedben egyszer a Békésmegyei Gazdasági Egyesület szokta kiűntetni Szarvas kiállításával. Pedig hogy a kiállításoknak milyen nagy hordereje van a fejlődés, az előrehaladás tekintetében, azt vitatni is felesleges. Nem vagyunk az ipartermékek városa, mert sem gyáraink, sem nagyiparunk nincsenek. De vannak derék, ügyes kisiparosaink, kik bár mostoha viszonyok közepette úgy szólván a létminimum megszerzésének küzdő küzdői, mégis a közepes minőséget meghaladó ipartermékeket tudnak produkálni. De csak megrendelésre, mivel raktárra a szűkös kereslet miatt nem vélik célirányosnak dolgozni.

Semmi esetre sem ártana azonban, ha a szarvasi iparcsarnok tágas helyisége végre célját szolgálná és a kiállított ipartermékek dicsérenék a szarvasi kisipar fejlett voltát.

Csak egy virágszál.

Adakozzunk a tüdőbetegeknek.

A holtaké az emlékezet, az élők sorsa a munka és szenvedés. Hányan vérzenek el, lesznek nyomorékká a létért való küzdelem nagy harcában, az Isten a megmondhatója. A humanizmusnak kötelessége ezek segítségére sietni s a nyomorékokat támogatni. Fájdalom, a mi államunk igen gyöngye még e feladatok teljesítésére. Hiszen iparunk nincsen, kulturánk pedig most van kialakulóban. Azonban társadalmi intézményeink mintaszerűek s a jótékony sugára szegény-gazdag szívében egyaránt termő világot teremt s ki-ki a maga módja szerint siet a nyomor és szegénység enyhítésére. Ézer baj és betegség között a tuberkulózis pusztít legvehemensebbül a szegény emberek soraiban.

TÁRCA.

János röplése.

Privolesik János egy szép napon fölfedezte magában, hogy ő ur, akit nem lehet lakatosműhely fenekén eltemetni, mert annál sokkal különbekre van hivatva. Bántották továbbá némi társadalmi kérdések is és tele volt ambícióval a lelke, amely olykor, bizalmas magányos órákban sokat háborgott.

A városban rokonai laktak, szegény kishivatalnokok, akik azonban kétes eleganciájukban előkelőknek nevezték magukat és lenézték a mesterembert, mint ahogy lenézi a magánál alacsonyabbnak vélt társadalmi állású embert mindenki a világon.

S Privolesik Jánost is addig nézték, addig, amíg a legény befurakodott a vármegyére napidíjasnak. Annyi szent igaz, hogy az alispán nem vetett olyan szép gömbölyű betűket, mint ő, akit a mesterei szívesen használtak föl inaskorában is számlaírásra, épp oly bizonyos, hogy nagyobb ambícióval kevesebb ember másolt, mint János. És állandóan léniát használt, mert

azt rá lehet helyezni a fogalmazványra, különben összetéveszti az ember a sorokat, amelyek rengeteg ravaszsgot tartalmazhatnak. Így kell annak lennie, mert szavak voltak mindig benne és mindig csak szavak, annak a biztos reménytelenségével, hogy bármikor is megérti, mit tartalmaznak az árvaszéki elnök ur hieroglifái értelmi szempontból.

János emelkedésének főleg a női világ örült, mert immár urral volt alkalma társalognia, lévén a vármegye fiatal napidíjasa igen művelt lelkű férfit, aki leszamarazott minden fölébbvalót (mikor az nem hallotta), sőt úgy szerepeltek mindazon egyének az elbeszélte történeteiben is, megtörtént eseményeket valahányszor csak előadott János.

Az életmódját szűkebb keretek közé vont, de ezen nem busult, mert legalább ur volt. Ő annak érezte magát és kinek-kinek érzelme fölé valódi tényállásokkal.

Immár, hogy szaladtak az esztendőik és megnyultak a betűi, karcu formát szedve föl, részint elfeledte a régi foglalkozását és beszélt a technika csodáiról. Beszélt félbemaradt mérnöki pályájáról, ahol babérok kecsgették, sőt utol is érik, ha a melle

épp olyan erős, mint az acél, meg a réz, amelyek tudvalevőleg megalázódó szolgálkává válnak a technikában.

— Oh Privolesik ur — sóhajtozott olykor a sarki fűszeres leánya — maga pályát tévesztett.

— Én is úgy gondolom, igen tisztelt kisasszony.

— Magának feltalálónak kellett volna lenni, — fűzte tovább a leány. Mondja csak sosem talált föl semmit?

János ebben a pillanatban lépett a kultura bajnokai közé. Egy villamos ütés volt az egész, semmivel sem több, de föltalálta önmagát.

Rejtélyes álorcát öltött, az ajkát rágni kezdte és úgy mondta nagyon halkán.

— Honnan tudja azt az igen tisztelt kisasszony?

— Én nem tudok semmit, mentegelőzött a lány, csak úgy gondoltam. Tehát csakugyan igaz volna?

— Bocsásson meg, de nem beszélhetek. Még azt találná hinni, hogy hivalkodom.

— Oh, Privolesik ur, maga olyan szerény. Beszéljen.

De Jánostól egy szót sem lehetett ki-

Bátran mondhatjuk, hogy minden 30-ik ember súlyosan s Magyarország lakosságának 98 százaléka többé-kevésbé tüdőbeteg, illetőleg a bakteriologiai vizsgálatok alkalmával szervezetében fertőző bacillusok találhatók.

Perszé, azok, kiknek e föld nem győtrelem és verejték hangyafészke csak, de a sors kedvező áramlata, a kényelem és gazdagság módját nyújt az élet kellemes oldalainak kihasználására, könnyen szállnak szembe az orgyilkos kórral. De az élet hajótöröttei: a munkások, a kis emberek a nélkülözés és idegfelesztő munka vaskezeléstől egyenesen karjába rohannak. Évszázadok nehézségeit győzte le az emberek védelmét és egészségét szolgáló orvosi tudomány.

Ma már szembeállunk a halállal s megállítjuk egy percre:

— Ne még, a társadalomnak szüksége van a kiméletre! . .

S a fekete ember birkózik, lázong, sokszor, egyre többször — alul marad.

Csak hogy a tudománynak eszközre, anyagra van szüksége. S ebben a társadalomnak kell segítenie.

Egymásután épülnek a szanatóriumok, melyek azonban alig tízedrészét képesek befogadni a betegeknek. Legáltalább ezt a töredéket adjuk vissza az életnek.

Szakítson ki mindenki egy szál virágot a halottaknak szánt koszorúból s az árát juttassa a szenvedő tüdőbetegeknek.

A virág elhervad, megsemmisül, de az összegyűjtött fillérekkel korona és bankó terem s ha évente csak egy emberrel többet lehet elhelyezni egy-egy menhelyen, nagyobb szolgálatot teszünk az emberiségnek, mintha

minden sirhaot virágpompába öltöztetünk.

A holtak emlékét a szívünkbe zárhatjuk, de a halál jegyeseit: a tüdőbetegeket az életnek adhatjuk vissza.

A magyar nő szíve olyan, mint a harmat. A hóvá jut, enyhül a szenvedés, szűnik a fájdalom. Szeméből könnyeket fakaszt a nyomoruság. Lehetetlen, hogy holtak napján a sirbakészülők zokogását meg ne értse:

— Asszonyok, leányok, adjatok egy szál virágot! . . .

A Szarvasi Nőegylet közgyűlése.

Október 24-én tartotta meg rendes közgyűlését a községünkben régóta áldásosan működő Nőegyesület. Mindenki ismeri jótékonyágáról s társadalmi életünk élénkítésében kifejtett tevékenységéről. Ez utóbbiban az idők folytán keletkezett új egyesületekben derék versenytársakra talált, melyek ugyancsak kivesszik részüket a társadalmi mozgalmakban: felolvasások, műkedvelői előadások, teaestélyek, táncvigalmak és hangversenyek rendezésével. Ennek dacára Nőegyesületünk a múlt évben szép sikerrel működött.

A közgyűlést Haviár Daniné elnök nyitotta meg és vázolta az elmúlt 1908. szept. 1-től 1909. aug. 1-ig terjedő egyesületi év eredményét, mit a közgyűlés az ügybuzgó vezetés iránt való hálájának kifejezésével tudomásul vett. Tudomásul vette Salacz Ferenc tükárnak ezen tisztről való lemondását s neki fáradozásaiért köszönetét nyilvánította. Következett özv. Pokomandy Sándorné egyesületi pénztáros jelentése. A betérjesztett számadást előzőleg dr. Haviár Gyuláné, Saskó Sománé, Wieland Matild és Kutlik Endre tagokból álló számvizsgáló bizottság vizsgálta meg részletesen tételről-tételre s meggyőződött arról, hogy a pénztáros igazi odaadással, hűségesen kezelte a

rábízott vagyont. Ezért ajánlotta felmentését, mit a közgyűlés elismeréssel a pontos kezelésért meg is adott.

A bevétel volt: Mult évi pénztármaradvány 146 K 02 f. Tőkék folyó kamataiból 1082 K 34 f. Mult évi kamathátralék 18 K. Folyó évi tagdíjak 448 K. Mulatságok tiszta jövedelme 347 K. Özv. Czinkoczky Pohl Emma alapítványa 100 K. Özv. Péczely Béláné alapítványa 80 K. Összesen 2121 K 36 fillér.

Kiadás volt: Rendes havi segélyek 1380 K. Iskolai jutalomkönyvek 51 K 80 f. Stipendiumokra 96 K. Összesen 1527 K 80 fillér.

Vagyoni állapot 1909. aug. 31-én: 1. Kihelyezett tőkék 17540 K. 2. Takarékbetét 779 K 77 f. 3. Kamathátralék 15 K. 4. Tiszta pénzkészlet 203 K 49 f. Összesen 18538 K 26 f.

Tükárnak egyhangulag Kutlik Endre főgimnáziumi tanár választott meg. Választmányi tagok lettek: özv. Bakay Sándorné, Balla Sándorné, Benka Gyuláné, Bretz Berta, Bugyis Andorné, Csábrády Jánosné, özv. Czinkoczky Jánosné, Haviár Gyuláné, Holéczy Gusztávné, Krebsz Zoltánné, Kutlik Endréné, Lukes Ilona, özv. Péczely Béláné, özv. Rigó Nándorné, Saskó Sománé, Sárkány Imréné, Wieland Matild. Póttagok lettek: Hauschka Gyuláné és özv. Paál Sándorné.

A közgyűlés abban a tudatban oszlott széjjel, hogy az egyesület feladatának a múlt évben eleget tett, amennyiben nemcsak nagy mértékben gyakorolta a jótékonyt, amint azt a szegényeknek adott összegek mutatják, hanem gyarapította is telemes összeggel alapítékjél, amelyet gyarapítania kell addig, míg a 20000 koronát el nem éri. Tekintettel arra, hogy ezen egyesület sok könnyet töröl le a szegények arcáról, adván nekik kenyérre, ruhára való, megérdemli a pártolást. Tagok gyűjtésére felkérte Sárkány Imréné és Hauschka Gyuláné egyet-egy agókat. Vegyék szívesen a felszólítást a belépésre községünk művelt hölgyei közül azok, akik még nem tagjai s lépjenek be az egyesületbe, hiszen fillércikkkel Istennel tetsző áldozatot hoznak a jótékonyt oltárán

Kutlik Endre a „Nőegylet“ tükára.

venni. Épp úgy benne maradt a szög is, amit ez a beszéd ütött a fejébe. Azon az éjszakán nem is aludt (ez már igaz, mert jórészt énekelt a korcsmában, habár az italt sem mellőzte), másnap pedig a hivatalban annyit mondott nagyokat ásítva;

— Majd nevettek ti még rajtam!

— No;

— Azt mondtam, hogy majd nevettek ti még egyszer, ha a leghiresebb föltalálók közé kerülök!

Egyszerre eszébe jutott mindenkinek a félbe maradt gépészmérnök pálya s halvány irigység lepte el az arcokat.

— Dolgozol valamin? — kérdezte a szomszédja,

János csak a szemé rebbenésével mutatta, hogy dolgozik. Igen titokzatos volt, folyton a levögőbe meredezett, hogy az már sok volt. És csakugyan bosszantó is az állapot, mikor az embernek semmi sem jut az eszébe, amin dolgozni kellene.

Gaál Tamás, a vén őrök, legyintett a kezével, mint a kit már nem érhetnek meglepetések.

— Ah, nyilván a repülőgép lesz. Próbálkoztak már, ücsém, azzal mások is.

Az a bizonyos szikra most ütötte meg Jánost másodszer. Ebben pedig az a csodálatos, hogy nem is ért dróthuzalhoz, a vármegye dinamógépei pedig meglehetősen távolra estek ettől a helytől.

— Mit mások? Hát bánom én, hogy mások mit csinálnak? A magam dolgát én tudom a legjobban.

— Hát csakugyan repülőgép lesz? — álmélkodott a kisebbik napidíjas.

Jánost érihetetlen szerénység fogta el, levágta fejét a mellére, úgy morogta:

— Az.

Aztán büszkén széttelített a másoló mesterek seregén.

— Jegyezzétek meg barátaim, hogy röpködni fogok.

Az ismerősök szűk körében hamarosan elterjedt a szenzációs hír, Jánost misztikus glória fonta körül, a kollégák epéskedve beszéltek róla s János máris a levögő urának érezte magát. A szakirodalmat teljesen ki-merítette és ha ő maga nem is, de a csavarok, a monoplánok úgy röpködtek a levögőben, hogy a verehek szégyenkezve bujtak meg az ereszt alatt,

A napidíjasok és az őrök zsarnoka a kiadó, ebben az időben egyre epésbb lett. János tiszlázatai nélkülözték azt a figyelmet, amit az úrvaséki elnök koncepciója megkíván, de nélkülözték a külső eszt is, holott azért van ennek a fogalomnak külön klasszifikációja már az elemi iskolában, hogy úrvaséki elnök előre vető nagy férfiak, vármegyei napidíjasok sajátítsák el és váljanak bennük vérré.

János a kifogásokra fájdalmas melankoliával mosolygott s mikor a zsarnok vizsálatért trónusára, a nagy föltalálók finoman ivelt ajkgyömbülése mormogta utána:

— Szegény, szerencsétlen számár. Hogy foglak én téged lenézni. Onnan felülről!

Már hitte maga is a nagy hazugságot amit mindenki hisz, aki szokta önmagát ámitani, Erről beszélt a korcsmában és ezzel hitegette a sarki fűszeres kisasszonyát.

— Igen is, tisztelt nagysád, repülni fogok. A hivatalból elmaradozott olykor s az igazolásnál betegséggel mentette magát.

— Milyen szerény! — csodálta legnagyobb hiva, a kicsi napidíjas.

Mezőgazdasági Szakoktatásunk.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter alkotásait általában a magyar mezőgazdaság érdekében kifejtett működését két körülmény jellemzi. A mindenben előrelátó és körültekintő gondosság az egyik, — a rendszeres tervszerűség a másik, — mely két jellegzetesség kitörülhetetlenül van a magyar mezőgazdaság történetében azon korszak minden alkotásába bevéve, mely korszakot szintén a legjellemzőbbén Darányi korszaknak neveznénk.

Ennek a korszaknak ismét egy érdekes emlékkönyve fekszik előttünk. Emlékkönyv, mely összefoglaló képet ad egy igen fontos kérdésben; Magyarország mezőgazdasági szakoktatásának ügyéről s az azt szolgáló intézményekről, minden szubjektív nélkül tárva elő az adott helyzetet, mezőgazdasági oktatásügyünk mai állapotát, világosan és a tények sorozatos elétáráásával világítva meg annak 1902-től tett nagyarányú haladását.

Dubrovsky Róbert miniszteri tanácsos hatalmas munkát végzett, mikor Darányi földmivelésügyi miniszter megbízásából egy vastag 472 oldalas kötetben gyűjtötte össze azokat az adatokat, melyek mintegy tükrét képezik a földmivelésügyi minisztérium szakoktatási osztálya alá tartozó intézmények: az állatorvosi főiskola, az akadémiák, a földmivésiskolák, tejgazdasági szakiskolák és a gazdasági szaktanárok működésének, felvilágosítást nyújtva azoknak keletkezéséről fogva, mai állapotukig, megismertette a tanárokkal s a tanulókkal egyaránt. Minden egyes

intézet leírásánál kimutatásokat ad a tanító és tisztai személyzetről annak irodalmi működéséről tudományos eredményeiről, statisztikai táblázatok reprodukálásával az olvasó elé állítja a tanuló ifjúságot, úgy előképzettségük, mint előmenetelük, magaviseletük és személyi viszonyaik tekintetében.

Különösen érdekesek az adathalmaz azon ismertetései, melyek a tanításra, képzésre és igazgatásra vonatkozó szabályokat és rendelkezéseket sorolják fel, valamint azok a fejezetek melyek az egyes intézeteknek rendelkezésére álló anyagi és technikai eszközöket ismerteti meg, melyek a tanítás munkájában részükre támaszul szolgálnak. Megtaláljuk a műben az egyes intézmények alapítására vonatkozó adatokat is, az alapító okmányok teljes szövegének bemutatásával sőt az ösztöndíjak elsorolásával plasztikusan állítja az érdeklődők elé annak a — részint az állam részéről, részint magánosoktól eredő áldozatkészségnek imponáló mértékét is, mely mezőgazdasági szakoktatásunk fejlődésének egyik alapvető feltételét, az anyagi eszközöket adta meg.

A hatalmas munka ötödik részében Darányi földmivelésügyi miniszternek egy kiválóképpen bevált oktatásával, a gazdasági szaktanárok intézményével ismerteti meg s érdekes sorok és statisztikai táblák közlésével világítja meg azt az oktatási rendszert mely ezen intézmény szervezésével nálunk meghonosult. Általában pedig egységes felvilágosító képet ad mezőgazdasági oktatásunk mai állásáról és szervezetről, mely kép egyúttal szilárd kiindulási alapot szolgáltat a továbbfejlesztés teendőihez és irányaihoz.

— Milyen szemtelen! — mondta a kiadó. — Isten kegyelméből tűrik itt és mégis.

— Mikor dolgozzak, ha az egész napom nehéz, testet-lelkét őrő munkával telik el! — panaszkodott néha.

A repülőgép pedig épült. Épült a mesében mert hiszen manapság úgy is csak a mesebeli várak lesznek készen, a valóságban töredék marad minden.

Titokzatos részleteket árult el, a javarészt csak sejtette s a kíváncsi kérdések, kívánságok elől még a helyet is eltitkolta, ahol működik.

— Ugy sem értenétek meg. Majd ha készen lesz az egész és röpjök!

Főlöszleg talán újból említenem, hogy János napidíjas volt a vármegyén. Ezt lehet a sors szatirjának tekinteni, lehet, aminek tetszik, de így van. A nagy szellemek sosem követhetik vágyaik útját, ezért lesz a szobalány kényyszerűségből színésznő, ezért választatja meg magát sok számár képviselőnek, ezért tragikum János tragikumára is.

Mert a kiadó zsarnokság egyre jobban kitorjesztette föléje szárnyait; azok a szárny-

csapások figyelmeztetés, intés, birságolás formájában jelentkeztek, aztán átalakultak újból figyelmeztetéssé;

— Ha még egyszer távol marad a hivatalból a koresma kedvéért, kidobom! — mondta a hatalmas férfi.

János elmormogta magában kedvenca refrénjét.

— A számár!

Mondom, elmormogta és másnap délig ki sem mozdult a koresmából, ahol a „számár“ határozatnak az indokait fejtette ki meglepő nyíltsággal,

Azután is jött reggel, sőt aztán jött csak a legnevezetesebb reggel: Jánost csakugyan kidobták, de úgy kidobták, hogy röpjött.

Ezért mondom mindig, hogy ne türelmetlenülkedjen a kedves olvasó, mindennek eljön a maga ideje, Jánosé is im elérkezett. Hogy miképpen? — az mellékes; az a fő, hogy valamiképp en röpjött.

Sz. Szigethy Vilmos.

A fentiekben vázolt tartalom becses okmánya a körültekintő gondosságnak, mellyel Magyarország mezőgazdasági szakoktatásának ügye, a legilletékesebb helyen kezeltetik, de egyúttal úgy látszik előaktául állítottott egybe szakoktatásügyünk megreformálása, vagy jobban mondva teljes befejezése nagy művéhez is, mely egy mezőgazdasági főiskola, — gazdasági egyetem — felállításával jutna el a teljes betetőzéshez.

Hihető, hogy ami még most hiányzik a nagy műből, ennek most egybegyűjtő adatai alapján fog életre kelni, mert a magyar mezőgazdaság művelői és szakembereinek értelmisége várva várja azt a pillanatot, mikor a székesfővárosban a tudományozomjas ifjúság előtt megnyílnak a legbecsesebb és a legmagasabb mezőgazdasági tudományoknak felszentelt csarnokai, visszaható erővel a magyar mezőgazdaság minden ágának fejlesztésére és fejlődésének előmozdítására.

De ugyanakkor, mikor a mezőgazdasági szakoktatás a létesülő főiskolával koronáját nyerendi el, a középfolkon mutatkozó hézag is betöltést sürget, az akadémia és földmivésiskolák közötti távolság kitöltésével a középfokú gazdasági tanintézetek létesítése útján, mely kivánalom ha megvalósul teljes lesz a mű, melyet Darányi gondossága tervszerűen készített elő.

H I R E K.

— *Sírkő felavatás.* A szarvasi ág. hitv. ev. egyház egykori jeles organista tanítójának Benka Pálnak tanítványai sírkövet emeltek. A sírkő ünnepélyes felavatása ma délután 3 órakor lesz. A felavató beszédet Dr. Haviár Gyula kir. közjegyző tartja. Egykori tanítványait és tisztelőit az ünnepélyes felavatásra ez uton is meghívja a gyűjtő bizottság.

— *Művirág készítő tanfolyam.* A tulipánszövetség-magyar védőegyesület november hó 3-án délután 2 órakor megnyitja művirág készítő tanfolyamát a régi polgári leányiskola épületében, melynek helysegeit a község bocsájtotta az egyesület rendelkezésére. Ezenkívül megszavazott a község képviselőtestülete a tanfolyam céljára 100 koronát, fűtés és világításra. A tanfolyam vezetését Faragó Mórné drné vállalta magára, kinek hathatós segítségére lesznek a tanításban Megyery Mariska, Szüle Juliska és Vörös Vilma, kik f. hó 28-án érkeztek meg Breznyóányáról, hová a T. M. V. egyesület megbízásából 5 heti művirág készítő cursusra mentek. Az első magyar által breznyóányai mű-

virág gyár r. t. vezetőségének nyilatkozata szerint nevezettek a művirág készítést a legnagyobb szorgalommal dicséretre méltó eredménnyel elsajátították, a tanfolyam sikere tehát biztosítva van. Annál is inkább, mert eddig 70 nél több jelentkező akadt, a nép szegényebb rétegeiből, akik a tanfolyamon megtanulván a művirág készítést állandó kenyérkeresetre tesznek szert. A breznóbányai első magyar ált. művirág gyár r. t. írásbeli nyilatkozatot adott arról, hogy a tanfolyamból kikérülő munkások készítményeit, állandóan átveszi. Az anyagi eredmény tehát a tanulók szorgalmától és kitarthatóságától függ csupán.

— **Kinevezések.** A vármegye főispánja ifj. Veres József gyakornokot Szarvasról Békésre és dr. Pálka Pált Szarvasra közig. gyakornokká, utóbbit tb. szolgabíróvá is kinevezte.

— **Tűz.** Szarvason vasárnap a község 10 kocsi szalmája leégett. A kár 200 korona, biztosítás útján megtérül.

— **Leugrott a vonatról.** Gécz János nagyszénási 18 éves gépészegéd Szarvasról Nagyszénás felé utazott. Pálmátéren kellett volna leszállnia, de elaludt. A derengő hajnal csak Pusztaszenttornya környékén ébresztette fel. Mikor látta, hogy célján messze túlhaladt, a robogó vonatról leugrott, Balkarját s orrcsontját összetörte.

— **Népszerű gazdasági előadások.** A földművelésügyi miniszter tudvalevőleg 1000 koronát bocsátott a vármegye rendelkezésére népszerű mezőgazdasági előadások rendezése céljából. Az előadások a közművelődési bizottság előadásainak sorozatában szerepelnek. A vármegyei gazdasági egyesület meghallgatásával készült programot most terjesztette be az alispánhoz jóváhagyás végett Pál Ernő a közművelődési bizottság titkára.

— **Csőd.** Steiner Sándor szeghalmi kereskedő ellen a gyulai kir. törvényszék elrendelte a csődöt. Csőd-tömeggondnok dr. Csánki Dezső szeghalmi ügyvéd, helyettese pedig Jancsovics Emil gyulai ügyvéd. Csődbiztos Tóth Ferencz kir. törvényszéki bíró követelések bejelentésének határ ideje december 19-én.

— **Befejezett utak.** Az orosháza-tótkomlói 15 kilométeres törvényhatósági út, valamint a tótkomlós-hódmezővásárhelyi úttestnek Békésvármegyére eső 2 és fél kilométeres része elkészült.

— **Munkásházak építése és átvétele.** A törvényhatósági bizottságnak hétfői közgyűlése elé Csaba képviselőtestületének ama határozata kerül jóváhagyás miatt: engedjék meg, hogy újabb munkásházak építésére 20 ezer korona kölcsönt fölvehessen. Ez összeggel 24 munkásházat fog Csaba építeni. — Endrődön elkészült a vármegye kölcsönéből épített 25 munkásház

s azok átvétele most van folyamatban s lassan benépesülnek szorgalmas munkások családjával. A csorvási 50 munkásházzal most már a vármegye által építeni szándékolt 500 munkásházból 75 át van adva rendeltetésének.

— **Veszedelemes lóruvás.** Mucha Pál szarvasi községi kocsis tegnap két lovat vitt patkolatni a kovácsához. Patkolás közben az egyik ló felrugott és olyan veszedelmesen találta megrugni Muchát, hogy az eszméletlenül esett össze. A szerencsétlenül járt kocsis a fején szenvedett súlyosabb sérülést.

— **Egy tót felirat.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter törvényellenes rendelete alapján egy felekezeti iskolán megjelent az első tót felírás. Ez az iskola a tótkomlói ág. ev. elemi népiskola — és mégis cikkezünk arról, hogy Tótkomlós magyarosodik.

— **A gyomai hid.** A gyomai új Köröshid, mely a legimpozánsabb és legszebb a megyében — mint annak idején megirtuk — már teljesen elkészült s a teherpróba is megtörtént. A teherpróbáról felvett jegyzőkönyvet most vette tudomásul a kereskedelmi miniszter. Egyben értesítette a vármegyét, hogy a hid vasszerkezetének költségeit 14000 koronában állapította meg. Ez összeget a Schlick-gyárnak kell kifizetni, mert az készítette a vasszerkezetet.

— **Fatusi idill.** Gádoroson nem valami jó viszonyban állott egymással a Hegedüs- és Hajdu-familia. Mint legtöbbször, itt is az asszonyok voltak az örökös pörpatvarkodás okai. Mindig találtak az amazonok valami ütköző pontot, összeremtették egymást egynéhányszor s mikor aztán este a férjek fáradtan hazakerültek a munkából, volt nagy panaszkodás. Eleinte nem sokat adott a két férfi az asszonyok panaszkodásaira, de mikor már — elég gyakran — a könyvek, meg a szemrehányások is előkerültek, lassan gyűlni kezdett bennük is a nagy indulat, a méreg. Ugy néztek egymásra, mint a halálos ellenségek szoktak. Az ellenséges érzés aztán kitörésre is került 1908 szeptember 22-én. Akkor este nagy siránkozásra került haza Hegedüs András. Megint Hajduék sajtolták ki azokat a könyveket. Hegedüs éktelen dühbe gurult és feleségével szül. Drubina Máriával átrohant Hajduékhoz.

— Mért bántjátok az én asszonyomat? — kérdezte fogcsikorgatva.

— Ti bántjátok az enyémet, nyomorultak — válaszolt Hajdu.

Szóra szó következett és a két férfi birokra ment. Nem nézhette ezt tétlenül a két asszony sem. Ők is össze akaszkodtak. A férfiak nem tettek valami nagy kárt egymásban — de a te-

nyeres-talpas Hegedüs né földhöz csapta Hajdunét, alaposan megtépázta, aztán elő vett egy karót és úgy elverte, hogy majdnem egy hónapig nyomta az ágyat. A gyulai törvényszék Hegedüs né, a harcias amazont, súlyos testi-sértés vétsége miatt három hónapi fogházra és 40 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Jó Pajtás.** Sebők Zsigmond és Benedek Elek új képes gyermeklapjának negyedik száma, melyet mindenféle nagy érdeklődéssel vártak, most megjelent s úgy tartalmának bőségével, mint kiállításának szépségeivel még az ugyancsak felcsigázott várokozásokat is fölülmulja. Kedves, ötletes címképe hamar ismerette fog válni minden gyermeket családban. Az első köszöntő szót nagynevű ösz költőnk, Léway József mondja, egy szép versében a gyermekekhez. A szerkesztőség programja egy minden tekintetben elsőrendű gyermeklap perspektíváját nyitja meg. Rákosi Viktor kedves, vidám történetet mond el, Sebők Zsigmond három cikket is írt: Dörmögő Dömötör címmel folytatja híres Mackó-történetét, tréfás sport-cikket is ad és a magyar gyermekeknek példaképül állítja Zeinvi a költő gyermekkorát. Molnár Ferencz pompás bohózatot írt, a melyet a gyermekek nemcsak mulatsággal olvasnak, hanem el is játszhatnak. Benedek Elek magyaros. izű, nemes lendületű regény közlését kezdi meg. Verset Lipcsey Ádám és Lampérth Géza írtak, Schöpflin Aladár pedig a gyermekeknek kedves formában cikket írt a repülőgépekről. A sport-rovatban Mannó Miltiadesz, a híres sportsman mond el érdekes dolgokat. Érdekes rejtvények egészítik ki a szám tartalmát s bizonyára nagy hatást fognak tenni azok a szokatlanul értékes és nagyszámu díjak, melyek a rejtvények megfejtőinek számára vannak kifizetve. Harminez díj van: Az első a Magyar Remekírók 55 kötetes gyűjteménye 220 korona értékben, második díj Benedek Elek Kis Könyvtárának teljes gyűjteménye 60 korona értékben. Nagyon szépek az illusztrációk: egy bájos önálló kép, Tul Ödön műve s ugyane művész nagyszámu szöveg-illusztrációja. Gazdagságához képest valóban csekély a „Jó Pajtás“ előfizetési ára: egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Az előfizetési díj a következő címre küldendő: A „Jó Pajtás“ kiadóhivatala, Franklin-Társulat, Budapest, IV. Egyetem-utca 4. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal bárkinek, a ki kér.

— **A legnagyobb kitüntetésben** „Arany érem“-mel részesült néhány nap előtt a német droguisták egyesületének 1909 évi kiállításán a Fritz Schultz r. t. Egeri csehországi gyár, az ő kiváló minőségű Globus fénymáz kivonatáért, Polo fémtisztító szereért, Globin, Globeline, Brillians fényesítő-keményítőért, Globus rozsdá eltávolítóért, szalmakalap tisztítóért és más egyéb készítményei révén. Ujabb jele ez a kitüntetés annak, hogy ezek a készítmények valóban elsőrendűek és jóság tekintetében páratlanok. E cég már sok kitüntetésben részesült. Arany éremmel a párisi 1900 világkiállításán, Grand Prix St. Louisi 1904. világkiállításán, arany államérem Nürnberg 1906. Millő háziasszony használatja évek óta a Globus gyártmányokat, melyek védjegye a Globus vörös keresztjében a Fritz Schultz jun. A. G. címmel. Tessék jóságáról meggyőződni.

Apróságok.

— **Ajándék.** Egy pár holdacskaival megáldott kisgazdának az Isten felvitte a dolgát. Bekerült egy urasághoz gazdának. Mint a maga embere, állandóan nehéz vas

szegekkel kiveret talpu csizmában járt és ezt a szokását mint bérésgazda is megtartotta. Nem nézhette ezt a gazdája és megajándékozta egy pár kissé viseltes finom sevró cipővel. A bácsi megörült az ajándéknak és azonnal felpróbálta. Gyors léptekkel járt-kelt a szobában össze-vissza.

Mosolyogva nézte ezt a földesur egy darabig, aztán megkérdezte:

— Mit csinál, öreg?

— Jaj, jaj, nagyságos uram, olyan furcsán érzem magamat ebben a könnyű cipőben.

— És miért?

— Attól félek, hogy elragadnak a lábaim.

— **A takarékbetét.** Egyik békésmegyei takarékpénztár vasajtáját halvány holdvilágfény mellett nyitogatta egy nem éppen bizalomgerjesztő alak. Nehezen haladt a munkájával s szinte izzadt a nagy munkában, pedig sietős dolga volt. Azonban valóságos csoda, a rendnek éber őre arrafelé bandukolt s hallva a szokatlan éjjeli zajt, körülnéz, meglátja a betörőt, nyakonragadva, hivatalos komolysággal kérdi:

— Mit keres maga itt?

— Semmit, — felelt a betörő angol hidegvérrel. Tegnap betettem öt koronát és miután sürgősen szükségem van rá, ki akarom venni.

— **A oszmadia.** A faluban lakik egy becsületes csizmadia-mester, akinek betegsége az „ékes“ beszéd, illetve az irás. Mikor a tiszteletes ur leánya menyasszony volt, a következő levelet intézte hozzá:

„Tiszteletes Nagysám! Miután becses lábait már évek óta van szerencsém ismerhetni, engedje meg legkegyelmesebben ezen ünnepi alkalom adódván, ha ama boldog cipőket is én készíthessem!”

Ez becsületére válna egy kínai mada-rinnak is.

Piaczi árak

	frt.	kr
Buza piros prima	14	10
Mercantil buza	14	
Sárgás buza	—	—
Úszkös buza	13	50
Árpa	6	50
Zab	7	—
Köles	6	60
Csöves tengeri	4	30
Morzsolt tengeri ó	7	—
Luczorna mag prima	75	—
Hizott sertés		50

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1909. okt. 1-től. —

Mezőtur	ind. ó.	2 29 n.	12 15 n.	5 40
Szarvas	érk.	3 15 "	1 03 ó.	6 28
Kisszénás	ind. "	3 27 "	1 27 "	6 38
Orosháza	érk. "	4 14 "	2 12 "	7 25
Mezőhegyes	érk. n.	5 35 "	3 26 "	8 40
		7 55 "	5 40 "	—
Mezőhegyes	ind.	— n	9 18 ó.	—
Orosháza	ind. ó.	5 55 "	11 17 "	6 07
Kisszénás	érk. n.	7 18 "	12 29 "	7 16
Szarvas	érk. "	8 24 "	1 26 "	8 13
Mezőtur	ind. "	8 44 "	1 44 "	8 28
	érk. "	9 30 "	2 30 "	9 10

A nappali idő reggeli 6 órától esti 5 óra 50 percig tart. A számjegyek előtt levő betűk ó. = éjjeli, n. = nappali jelent.

HIRDETÉSEK.

Egy jó erkölcsű fiu
tanulónak
felvétetik.

Cim: a kiadóhivatalbau.

A polgári leányiskolából kikerült 9 darab vaskályha B á r á n y Béla vaskereskedőnél jutányos áron kapható.

Egy lakás, három szoba, esetleg kettő, a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel

azonnal kiadó.

Tudakozódni lehet özvegy Andrási Jánosnénál, Gróf Andrási-utca 2-3 144. szám alatt.

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönség becses tudomására adni, hogy az őszi és téli szezonra

női és gyermek model kalapjaim

megérkeztek és dus választékban állanak a m. t. vásárló közönség rendelkezésére. — Kérem kitüntető párfogásukat.

Petricz Emma divatárúsnő.

Értesítés.

Elsőrendű czipők kaphatók az Árpád bazár helyiségében, hol a legjobb anyagból készíttetnek a műizléssel készített modern szabású cipők.

Angol és francia szakismerettel és rendszerrel dolgozom, miután a Nagy Mélt. Magyar Kir. Kereskedelmi Kormány támogatása révén a czipészeti technológiáját jeles eredménnyel elvégeztem.

Tiszta, finom és modern munka az irányelvem!

Ennek alapján kérem a t. közönség kitüntető párfogását.

Szücs József

czipész-mester.

Legfinomabb selyempfüzők, krémek, gúmpjki!

Asbes, gyökér és parafa betétek az izzadásgátlására!

TÖRLEY PEZSGŐ

Hirdetések

jutányos áron
felvétetnek a
Szarvas és Vidéke
kiadóhivatalában.

Hirdetmény.

Alólirott községi előjáróság ezen-
nel közhírré teszi, hogy az iparosok
és kereskedők összeírása folyó évi
október hó 25-től november hó 2-áig
Jeszenszky Frigyes községi jegyző
irodájában közszemlére van kitéve,
hol is az érdekeltek azt a hivatalos
órák alatt megtekinthetik.

Szarvason, 1909. évi okt. hó 19.

Az előjáróság nevében:

JESZENSZKY, DEMCSÁK,
jegyző. h. bíró.

Özv. Krsnyák Andrásné

házában, Deák Ferencz utca
többféle

lakás és egy üzleti helység

alkalmas mindennek, azonnal
kiadó. 2—5

Gróf Károlyi László Ur Ömeltósága Kiskirálysági uradal-
mához tartozó Terehalom pusztából

492 $\frac{102}{1100}$ legelő terület

1909. év november hó 1-től 1915. október 31-ig terjedő 6 évre,
f. évi október 24-én d. e. 9 órakor, Kiskirályságon az intézői
lakásnál tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek

haszonbérbe lesz adva.

Haszonbérleti és árverési feltételek megtudhatók a Kiskirálysági
urad. intézőségénél, vagy alólirott tisztartói hivatalnál.

3—3 Derekegyházi Uradalmi Tisztartóság.

Szobadisz festéseket
saját rajzaimmal elő-
állítok.

ÉRTESÍTÉS.

Legmodernbb és leg-
ujabb sajtókkal vál-
lalok a legegyszerűbb
munkát.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy
Jókai Mór utca 139-ik h.-szám alatt, Engel Izidor ur saját házában szoba-
festő- és mázoló műhelyt nyitottam

A mai modern kornak megfelelő szoba-, disz-, templomfestést, mázolóást,
aranyozást, továbbá selymekre, mindenféle előrajzolóást és festést elvállalok,
ugyszintén ruha- és más egyéb himzésekre előrajzolókat készítek. Arra törek-
szem, hogy a nagyérdemű közönséget munkámmal mindenféle tekintetben
kielégítek. Szives pártfogását kérve a nagyérdemű közönségnek

maradtam kiváló tisztelettel

Ugyanitt egy tanuló
is felvétetik.

Weisz Sámuel
szobafestő, mázoló és aranyozó.

Olasó és megbízható
kiszolgálás.

Szarvas község előljáróságától.

12485 - 1909. ikt. sz.

Értesítés.

Az 1907. évi műszaki helyszinelés nyomán készült új kataszteri munkálatok Szarvas község házában a kataszteri irodában folyó évi **október hó 27-től november 26-ig terjedő** 30 napon át közszemlére vannak ki-
léve.

Ezen idő alatt a hivatalos órákban az érdekelt birtokosok a munkálatokat megtekinthetik s a netalán sérelmes felvétel ellen irányuló felszólalásaikat a fent kitűzött határidő alatt a községi előljáróságnál benyújthatják, illetve előterjeszthetik.

A terület felvétele ellen beadandó felszólalások föltétlenül műszaki felméréssel, vagyis hármely okleveles mérnök által felvett vázrajzokkal indoklandók, mert ellenkező esetben figyelembe sem vétetnek.

Szarvas, 1909. évi okt. hó 22 én.

Az előljáróság nevében:

Kisnyák Mihály s. k. Kovács János s. k.
jegyző. bíró

Eladó zongora.

Egy jó karban levő szép és
magas hangú koncert

ZONGORA

eladó.

Értekezni lapunk kiadó-
hivatalában. 1-2

Hirdetmény.

Szarvas nagyközség előljárósága részéről a fentebb felhívjuk a 1887, 1888 és 1889 években született állítás köteleseket, hogy az 1910. évi sorozásra vonatkozó jelentkezéseket a folyó évi november havában a katona ügyosztálynál annál is inkább el nem mulasztják, mert azon állítás kötelesek kik jelentkezéseiket elmulasztják a törvény értelmében szigorúan büntetlelni fognak.

Szarvason, 1909. évi szept. hó 28.

Az előljáróság nevében:

Jeszenszky Frigyes, Kovács János,
jegyző. bíró.

Ruhát, kelmét, csipkét

fest tetszés szerinti színre vagy vegyileg tisztít

Süveges János

6-10

kelmefestő és vegytisztító Szarvason

Óra-, ékszer- és látszer üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy Szarvason a Fő utcán, Réthy-féle házban, (Holéczy Gusztáv üzletével szomszédságban)

**óra, ékszer és látszer
fióközletet nyitottam.**

Főüzletem Orosházán a legnagyobb forgalomnak és kitűnő hírnévnek örvend.

Ugyanazon módon, ugyanazon pontos elsőrangú kiszolgálással óhajtom Szarvas közönségének szakmámbeli szükségletét is kielégíteni, mint azt az orosházi főüzletemben teszem.

Ennek szives tudomásul vétele után kérem Szarvas b. közönségének kitüntető pártfogását.

Kiváló tisztelettel

4-10

özv. Leszich Kálmánné.

Tul a Körösön, a mezőföldi határban, 130 kis hold, 1100 négyszögöles föld, 2 lakóház, 3 istálló, egy nagy, több kisebb sertésól, kukorica magtár, járgányos szénavágó épülettel, valamint mindennemű gazdasági eszközökkel együtt, továbbá 26 darab szarvasmarha, takarmány és szalmafélék, elköltözés miatt

örökáron eladó k.

Értekezni lehet **özv. Moravcsik Józsefné** tulajdonosnál Szarvason, Juhász-utca 176. szám alatt. Ugyanott egy, esetleg két lakás kiadó. 2-3

Papírvágó, perforozó és drótvarrógép

használt, de jó karban lévő jutányos áron eladó.

Czím megtudható Sámuel A.-nál a „Szarvas és Vidéke” kiadóhivatalában, Szarvason (Békésvármegye).

Alapított 1880-ban.

Telefon szám : 16.

S Á M U E L A D O L F

könyvnyomdája, könyvkötészete, könyv-, papir- és írószerkereskedése

S Z A R V A S O N, Beliczey-ut 9. szám. (Saját ház.)

Könyvnyomdában

mindennemű könyvnyomdai munkák, u. m.: bálí meghívók, eljegyzési és esküvői értesítések, névjegyek, üzleti kártyák, levélpapír és borítékok, számlák, falragaszok, körlevelek és gyászjelentések pontosan és jutányos árak mellett készíttetnek.

Könyvkötészetemben

mindenféle könyvkötészeti munkák egyszerű és diszes kivitelben a legjutányosabb árak mellett gyorsan és pontosan készíttetnek. Iskola-könyvek a legrövidebb idő alatt köttetnek be.

Olcsó és tartós munka!

Pontos kiszolgálás!

Könyvkereskedésemben

kaphatók az összes helybeli iskolákban használandó tankönyvek, író- és rajszerek. Énekes- és imakönyvek nagy választékban. Mindennemű papir és írószerek nagy raktára. — Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

A „Szarvas és Vidéke“ kiadóhivatala.

R E I S Z M I K S A

BUTORGYÁRA   BÉKÉSCSABA

VASUT-UTCA 1155. ÉS 1156. SZ.

Műasztalos, kárpitos- diszítóműhelyek.

RAJZIRODA.

Telefon: 20. sz.

Telefon: 20. sz.

Saját készítményű teljes

lakásberendezések

állandóan nagy választékban.